

A NYOLCADIK CANTO

E töredékeket elsüllyesztetted (megnyírbáltad).
„Lotyó!” „Szuka!” Az Igazság s Calliopé
Egymást mocskolják sous les lauriels:
Az az Alessandro negroid volt. És Malatesta
Sigismund:

*Frater tamquam
Et compater carissime: tergo
... hanni de
... dicis
... entia*

Vagyis:

Giohanni Medici,
Firenze.

A levelet vettük, s a mi Messire Gianoziónk ügyében
Tőle is egyet, illő formában és sürgősséggel küldte,
Hozzá csatolva óhajaidat és feljegyzéseidet.
Ami azt illeti, hogy békét kötnél Ragona királyával,
A magam részéről ezt a lehető
Legszvesebben venném,
Valójában semmit sem vennék szvesebben
vagy fogadnék nagyobb örömmel,
És szvesen vennék részt benne, ahogy megígérték,
résztvevőként vagy hívedként, egyremegy.
Ami zsoldomat illeti,
Fölvehetnétek te vagy az apád
És elküldhetnétek postafordultával.
És közöld a *Maestro di pentore*-val,
Hogy pillanatnyilag a falfestési
Munkálat szóba sem jöhet,
Minthogy a malter nem száradt még ki
És iparkodása pocsékba menne

(buttato via)

De tisztázni szeretném, hogy míg a kápolnák készen nem lesznek,
Szerzek neki más festenivalót
Hogy mind ő mind pedig én
Maximális örömet leljünk benne,
És annak érdekében, hogy szolgálatomba szegődjön
És mert írod, hogy készpénz kell neki,
Meg szeretnék állapodni vele évi járandóságában
És biztosítani szeretném, hogy megkapja a megbeszélte összeget.
Mondhatod neki, hogy letétbe helyezem
Számára, ahová akarja.

Világos választ várok,
Mert jól szeretnék bánni vele,
Hogy élete hátralevő részét
Birtokaimon élhesse le —
Hacsak erről le nem beszéled —
Illő ellátásban részesíteném ezért,
Hogy dolgozhasson ahogy neki tetszik,
Vagy süttesse hasát ahogy neki tetszik
(*affatigandose per suo piacere o no
non gli mancherà la provixione mai*)

és ne legyen semmiben hiánya.

SIGISMUNDUS PANDOLPHUS DE MALATESTIS
*In campo Illus. Domini Venetorum die 7
aprilis 1449 contra Cremonam*

... és mert a fentemlített fölöttébb kiváló
Milánói herceg

Jóváhagyja és óhajtja, hogy a fentemlített Sigismondo úr
A fölöttébb nagyszerű firenzei közösség
Szolgálatába álljon

A két állam védelmi szövetségét erősítendő,
Ezért a fentemlített nagybecsű Sigismund úrnak
A tizek tanácsa által kinevezett

Tiszteletreméltó Agnolo della Stufa
megbízott, szindikus és prokurátor

Nyújtsa át felét ennek a vagyonekobjástól mentes 50,000
forintnak

1400 lovasért és négyszáz gyalogosért,
Hogy jöjjenek a közösség felségterületére

vagy bárhová Toscanába

A Tizek Tanácsának tetszése szerint,
És ő maga is tartson velük a közösség
szolgálatára

Lovasaival és gyalogosaival

(*gente di cavallo e da pie*) stb.

1452 aug. 5., a Tizek Tanácsának jegyzőkönyve

Penna és Billi ágbogas sziklától, a Carpegnán,

A szirtek alatt, szélvédett terepen

vonultak Toscanába,

És az északi úton, Marecchia felé, hol

az iszapos útszakasz kavicsokkal tele.

Lyra:

„Ti szellemek, kik régtől itt tanyáztok

Szerelem uralma alatt,

Ébressze már fel a nyarat

Honunk lelkében lantotok,

Nincs Helénája, Batsabéja

Páratlan Yseutért.”

Félbeszakítva:

Magnifico, compater et carissime

(Johanni di Cosimo)

Velence ismét felfogadott

Havi 7,000-ért, *fiorini di Camera*.
2,000 lovassal és négyszáz gyalogossal,
És esik mintha dézsából ömölne,
Új lefolyót kellett ásnunk.
Három vagy négy nap alatt
Felállítom az ostromgépeket.

A tolldíszek alatt melyekre a balkonokról
Színes pikkelyek és golyócskák zuhogtak,
Miközben az ablakokban lepedők feszültek,
s a rácsokról levéllel, kis gallyal telitűzdelte
Faliszőnyegek lógtak; a poron túl
Sörényükön meredező fácán-farokkal

Kis fehér paripák, tizenkét
Lány-lovas láncban, zöld szaténjük turnürszabású;
A baldachino alatt, súlyos hímzéssel ezüstözötten,
Bianca Visconti, Sforzával,
A paraszt fia a hercegnővel,
Rimini és a délen dúló háború felé,
Homokra vonszolt bárkák, az öböl szájában narancsvörös
vitorlák,

Két napi élvezet, többnyire „*la pesca*”, halászat,
Di cui, amelyben Francesco *godeva molto*.

A délen dúló háború felé,
Amelyben akkortájt kitűnő búvóhelyre tett szert.
És a görög császár Firenzében időzött
(Lévén Ferrarában pestis),
És vele Gemisthus Plethon
A delphoszi templomért dúló csatáról cseverészett,
És POSEIDONRÓL, *concret Allgemeine*,
És elmesélte, hogyan ment Pláton a szirakúzai Dionüzioszhoz
Mert megfigyelte, hogy a zsarnokok
Igen hatékonyak, bármihez fognak is,
De nem bírta rávenni Dionüzioszt
Semmilyen reformra.

És Ancona kapujában, a külső kapu
És a főkapuk között
Sigismundo, a szövetséges áthalad egy ellenséges csapaton,
Hogy valamiféle szerződést tákoljon össze, átmegy
Az egyik kapun, s ezt bezárják, mielőtt nyitnák a következőt,
mire így szól:

„Becsuktatok,

Mint ketrecbe a tyúkot.”

És az őrség kapitánya így szól: „Igen, Messire Sigismundo,
De ezt a várost magunknak akarjuk.”

Noha az egyház támadta,

A Medici-bank önmagát védte,
A pötyögős Sforza támadta,
Francesco Sforza, a pötyögős pulyka-orr,

Aki hozzá (Sigismundóhoz) adta az ő (Francesco)
Lányát szeptemberben,
Aki ellopta Pèsarót októberben (Broglío szerint „bestialmente”),
Megállapodott a velenceiekkel novemberben,
A milánóiakkal decemberben,
Eladta Milánót novemberben, ellopta Milánót decemberben,
Vagy körülbelül így,
Vezényelte a milánóiakat tavasszal,
A velenceieket nyár derekán,
A milánóiakat ősszel,
Nápollyal szövetekezett októberben,
Ó, Sigismundo, *templum aedificavit*
A baromtolvajoktól nyüzsgő Romagnában
és elvesztette félúton a játszmat,
De sosem egészen, ötvenéves koráig,
és sosem egészen, a végig, Romagnában,
Így hát Galeaz eladta Pèsarót, „hogy csordáját kifizethesse.”

És Poitiers, tudod, Guillaume Poitiers,
a nótára újból rázendített
Dalosaival és vonósaival. De itt rendezést akartak,
Marecchiánál, ahol a víz kavicsokon fut át
És Mastin Verucchióba érkezett
és Paolo il Bello kardja
felhasogatta a faliszőnyegeket
És, Este házában, Parisina
Fizetett
Mert az ő pereputtya mindig fizet és házat
Átreidész házának is hívják,
És kis időre elcsendesült a szél
És a homály
kissé félregördült
És akkor tizenkét éves volt ő, Sigismundo,
És három évig nem folyt be közpénz,
És bátyja vallásos lett;
És abban az évben utcai harcokat vívtak,
És abban az évben kiszökött Cesenába
És visszahozta az adót,
És abban az évben éjjel átkelt Foglián, aztán . . .

EGYEZMÉNY

Egyezményt kötök veled, Walt Whitman –
Elég sokáig utáltalak.
Jövök hozzád mint felserdült gyerek
Akinek bunkó apja volt;
Felnőttem már a barátkozáshoz.
Fiatal erdőn te döntöttél fát,
Most ideje van a faragásnak.
Közös a nedvünk és gyökerünk –
Kössünk egymással üzetet.

EÖRSI ISTVÁN fordításai



Ann McCoy (Egyesült Államok): Pad a parkban, 1976